

SVENSKA JOURNALEN

LÄKARMISSIONENS MEDLEMS-
OCH ORGANISATIONSTIDNING
NR 3 JUNI 2018 ÅRGÅNG 94

INDIEN:

Rajkumars
verkstad blev
hans räddning

ETIOPIEN:

Bullar blev
Fekadus väg
till frihet

KRÖNIKA:

Barn dör i
onödan även
i vårt land

13

Så många skötväskor
auktionerades ut till
förmån för säkra
förlossningar.

Tacksam att leva

Artisten Lina Hedlunds
första graviditet höll
på att kosta henne livet

Alla har rätt till ett hem

För oss är det självklart att varje människa har rätt till ett tryggt hem – oavsett var du råkar födas eller bo. Vi är därför stolta över vårt långsiktiga samarbete där vi gemensamt kämpar för gatubarnen i Kampala, Uganda.

För varje såld bostad skänker Mäklarringen pengar till Läkarmissionens arbete på plats. Tillsammans fortsätter vi ge fler utsatta barn ett hem och en ny livschans.

Läs mer på maklarringen.se/litebattre

Foto: Hans-Jørgen Rasmussen

Läkarmissionen

VI HJÄLPER OMRÅDEN, FÖRETAG OCH MÄNNISKOR ATT VÄXA

När nya företag kan etablera sig och erbjuda arbetstillfällen skapar det liv och rörelse på platser som tidigare har varit öde, och gör skillnad i människors vardag. Det tycker vi är bra! Vi är ett fastighetsbolag som utvecklar kontors- och industrilokaler i expansiva områden i Stockholmsregionen. Du läser mer om oss på stendorren.se

STENDORREN

Lokaler som gör skillnad.

HEJ!

VÄLKOMMEN TILL SVENSKA JOURNALEN NR 3, 2018

Vi har fantastiska gåvogivare!

På Läkarmissionen blev maj en extremt intensiv månad. Vi fokuserar ju alltid på mors dag och lyfter behovet av säkra förlossningar i DR Kongo och Tanzania, men i år gjorde vi också en tv-gala för första gången. I samband med den mötte vi många nya människor där vi skulle informera om Läkarmissionen. Både de som jobbade med galan på olika sätt, och andra, nya kontakter. I första hand tänker man kanske på att man behöver veta vad Läkarmissionen gör ute i världen, hur biståndsarbetet ser ut, hur många länder vi jobbar i, och vad vi har för målsättningar etc.

Men det finns en annan stor, viktig sak man behöver veta om Läkarmissionen. Och det är att vi har fantastiska givare! Att det är så många som är med och ger! Vissa har mycket pengar och märker inte så mycket av sitt givande, medan andra snålar för att kunna ge av en liten pension. Vissa bor på små ställen och andra i stora städer, och även om de flesta är kvinnor som har gått i pension så finns det en hel del män och en och annan tonåring också. Man röstar på olika partier och tror och tycker olika, men det finns ändå något som förenar. Man vill vara med och förändra framtiden för utsatta människor.

Tidningen Svenska Journalen får alla Läkarmissionens givare. Här får man veta mer om Läkarmissionens arbete men också om hur människor i Sverige hjälper till på olika sätt. Jag vill önska alla gamla och nya givare en riktigt härlig sommar! Tack för att ni finns!

EVA NORDENSTAM VON DELWIG
INFORMATIONANSVARIG PÅ LÄKARMISSIONEN

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Bullarna blev räddningen bort från gatan. Sid 20

FOTO: CAROLINA BYRMO

Lina Hedlund höll på att mista livet. Sid 14

FOTO: HÅKAN FLANK

De utsågs till årets mammor. Sid 4

- 04 **Mammagalan.** Många ville vara med och fira världens mammor på mors dag.
- 07 **Johan Lilja:** Det finns en värld som ropar efter en hållbar förändring.
- 08 Santram säljer grönsaker så sonen kan gå i skolan.
- 22 Hans Fahlén om intrycken från filmningarna till Mammagalan.
- 24 **Challenge4Charity.** Löparen Malin Ewerlöf utmanar.
- 25 13 kändisars förlossningsväskor såldes till förmån för säkra förlossningar.
- 26 **#hjärtavärlden.** Globala valfrågor för en hälsosammare värld.
- 28 **Johanna BergKratz:** I min mage sparkar en liten filur.

Läkarmissionen

MÅLET FÖR LÄKARMISSIONEN ÄR att stödja utsatta människors egen kraft och vilja att förändra sin framtid. Tack vare Läkarmissionens alla gåvogivare kan vi varje år genomföra internationella hjälpinsatser för närmare hundra miljoner kronor i fyra världsdelar, med tyngdpunkt på Afrika. För en hållbar och rättvis förändring kopplar vi ihop våra olika insatsområden till en kedja av insatser, Läkarmissionens utvecklingskedja.

I KORTHET

Artisten Lina Hedlund reste till Tanzania för att göra en film om Läkarmissionens arbete.

Foto: Carolina Byrmo

98

procent av alla barn som kom in till nutritionsavdelningen på Panziskjukhuset under 2017 skrevs ut som friska. De sista två procenten lyckades man inte rädda.

FOTO: HÅKAN FLANK

20

dagar är den genomsnittliga vårdtiden för undernärda barn på Panziskjukhuset i DR Kongo.

85

getter har delats ut till familjer i Nepal under 2017. Människor som drabbats av lepra får genom att få en get och en enklare utbildning i djurskötsel en chans att försörja sig och sin familj.

Det nyinstiftade Stora Mammapriset som delades ut av tidningen Expressen, gick till Natalia Bosak Gomes, Ludmilla Rosengren och Ann Björkman.

En check på 500 000 kronor överlämnades till Läkarmissionens direktor Johan Lilja av Ebba Sang, från IT-företaget Ateas anställda.

”Om mammorna mår bra, mår samhället bra”

Mammor världen över hyllades på Läkarmissionens Mammagala.

Många välkända ansikten dök upp på lila mattan inför den direktsända Mammagalan för att hylla alla mammor på mors dag.

STÄMMNINGEN VAR HÖG och många valde att bli månadsgivare för att bland annat stödja Läkarmissionens ar-

bete för säkrare förlossningar och förhållanden för barn och kvinnor i utsatta delar av världen. Galan arrangerades i samarbete med Kanal 5 och Expressen som även delade ut det nyinstiftade Stora Mammapriset.

TEXT: THERESE HEDLUND
FOTO: HÅKAN FLANK

Konstnärerna, tillika mor och dotter, Agneta och Carolina Gynning, hade skapat statyeten som delades ut till vinnarna av Stora Mammapriset.

Carola Häggkvist hade med sig dottern Zoe framför kamerorna på lila mattan.

Läkarmissionens Eva Nordenstam och Roy Fares som nyligen besökte Bangladesh ihop.

Två av Läkarmissionens främsta ambassadörer, journalisten Lotta Gray samt programledaren och producenten Doreen Månsson.

Chefredaktören Amelia Adamo såg ut att ha det trevligt under Mammagalans mingel, här med Läkarmissionens direktor Johan Lilja.

Ett kärt återseende blev det mellan artisten Lina Hedlund och sjuksköterskan Maggan Edin, som möttes på Nkingasjukhuset tidigare i vår. (Se sidan 14.)

Pernilla Wahlgren och Sofia Wistam ledde Mammagalan med bravur och skicklighet.

Att förhålla sig rätt till makten

Läkarmissionen bjöd in till seminarium.

Läkarmissionens årliga seminarium handlade denna gång om hur kyrkan och civilsamhället ska förhålla sig till makten. Talade gjorde Pierre Schori, kardinal Anders Arborelius och Claudette Kigeme som leder ett arbete med spargrupper i Burundi.

PIERRE SCHORI gjorde en utblick över världen, vad som förändrats sedan kalla kriget och vad som hotar mänskligheten i dag. Han menade att om man vill stötta fred och utveckling i ett land i konflikt, behöver det finnas en tillräckligt stor grupp människor inne i landet som man kan jobba tillsammans med för att det ska fungera. Anders Arborelius pratade

Efter seminariet fanns utrymme för mingel.

om kyrkans olika förhållningssätt till makten, där man kan vara helt lierad med makten, en förföljd kyrka eller mitt emellan. En utma-

Pierre Schori mötte Läkarmissionens Camilla Frödén.

ning som Anders såg för den svenska kyrkan i dag, är vårt pluralistiska samhälle där många röster hörs samtidigt. Han talade också om att den

stora okunskapen om islam i dag har gjort att många människor ser islam, och inte extremism, som en fiende. Kardinalen argumenterade för att kristna borde försvara och hjälpa muslimerna genom att bli en bro in i samhället.

CLAUDETTE KIGEME berättade om arbetet med spargrupperna i Burundi och vittnade om att de bygger tillit mellan människor. Hon sa också att fattigdomsbekämpning är ett sätt att stärka den mycket bräckliga fred som råder i landet. När människor lär sig läsa och skriva, och kan försörja sig själva, är det inte lika lätt för makten att manipulera dem.

Ett efterlängtat sammangående

International Aid Services och Läkarmissionen går samman.

Läkarmissionen och International Aid Services (IAS) har samarbetat sedan 1994, framför allt i olika vatten- och sanitetsprojekt. Samarbetet har fördjupats genom åren och nu tar vi steget fullt ut och går samman till en organisation.

Verksamheterna kompletterar varandra väl. IAS och

Läkarmissionen blir tillsammans starkare och kan hjälpa fler människor i utsatta miljöer. I ett samgående kommer IAS, med bevarad identitet, helt inorporeras i Läkarmissionen. Den nya verksamheten kommer att omsätta över 200 miljoner och har drygt 350 anställda, varav närmare 90 procent är lokalanställda fältarbetare.

FOTO: TORLEIF SVENSSON

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Tillsammans kan vi skapa en positiv förändring i världen

Ensam är inte stark, utan i samverkan, i allianser och i samgående kan vi skapa mer åt fler. Läkarmissionen och International Aid Services (IAS) som har samarbetat i mer än tjugo år, har uttryckt en avsikt om att slå samman sina två verksamheter. Att använda varandras styrkor till att skapa långsiktig och bestående förändring. Min första kontakt med IAS i fält var på dammiga vägar i Tchad. Utbrända bilar och andra spår avslöjade att där vi färdades fram var en farlig plats. En känsla av oerhörd utsatthet grep mig. Alla dessa familjer som måste uthärda väpnad konflikt och extrem torka.

Att få möta de orädda medarbetarna på IAS, som trotsar inbördeskrig, kidnappare och tuffa miljöer för att åstadkomma förändring, var otroligt starkt. I den olidliga värmen, i miljöer där väpnade konflikter kan blossa upp, drar de fram med dyr borrhustrustning som kan skapa helt nya

”Det finns en värld där ute som ropar ut sin längtan efter hållbar förändring.”

förutsättningar för människor som lever sina liv i denna svåra miljö.

IAS har över trehundra lokala medarbetare i ett tiotal afrikanska länder. De har ambitionen att nå de onådda som finns på platser dit ingen annan vågar gå. Nu ska vi göra detta tillsammans. Det finns en värld där ute som ropar ut sin längtan efter hållbar förändring. Att kunna möta alla dessa i social utsatthet med tillgång till rent vatten, få fler i utbildning, fler i entreprenörskap, fler som får sina mänskliga rättigheter tillgodosedda, gör oss starkare tillsammans. Det är Läkarmissionens ansvar och det är vårt uppdrag. Det möjliggör en positiv förändring. Till fler. Till många fler.

JOHAN LILJA
DIREKTOR PÅ LÄKARMISSIONEN

”PLÖTSLIGT STOD JAG ENSAM MED SEX BARN”

– Om Eficor skulle ställa upp i ett val, skulle jag rösta på dem, säger änkan Loveley Asif, som bor i slumområdet Krishna Colony, i Indiens huvudstad Delhi. Hon är en av tusentals personer här som fått hjälp att lösa sitt största problem, tack vare Läkarmissionens mångåriga partner.

F

ÖR TVÅ ÅR SEDAN dog 45-åriga Lovely Asifs man i en hjärtinfarkt. Han arbetade som skräddare på ett skrädderi.

– Utöver sorgen blev det kaos rent ekonomiskt, för jag stod plötsligt ensam med sex barn i åldrarna sju till 19 år. Visserligen arbetade jag med hushållsarbete hos olika familjer, men den inkomsten räckte inte långt.

En släkting sade till henne ”Jag tror att du har rätt till änkepension”. Lovely försökte då kontakta olika myndigheter, men kom ingenstans. I samma veva mötte hon Läkarmissionens projektpartner Eficor och berättade för dem om sitt problem.

– De lyckades hjälpa mig! Plötsligt fick jag dels ett engångsbelopp (motvarande 1 500 kronor) och lika mycket till i änkepension som jag tjänar på mitt arbete (cirka 200 kronor i månaden).

Lovely slår ihop händerna i glädje när hon berättar, för att vi ska förstå vad det betydde.

– Jag minns första gången jag kunde hämta min pension. Det var en otrolig känsla. Jag bjöd in min församlingspräst som kom hit och höll en tacksägelsebön hemma hos oss, för nu skulle barnen kunna gå i skola igen och vi hade mat att äta, säger Lovely.

NÄR VI FORTSÄTTER vår rundvandring i slumområdet Krishna Colony, i Indiens huvudstad Delhi kommer vi även hem till familjer som har fått hjälp att ordna de födelsebevis som krävs för att kunna skriva in barnen i vanliga skolan. Andra har haft sina barn i projektets så kallade ”Kids Club”, en specialundervisning för barn som aldrig har gått i skolan, för att sedan kunna göra inträdesprov i den vanliga skolan och börja där.

”Jag minns första gången jag kunde hämta min pension. Det var en otrolig känsla.”

”Att just vår dotter Ragini skulle få ett stipendium för att gå i en engelskspråkig privatskola, dit annars bara ’rika’ föräldrar kan skicka sina barn, känns ofattbart”, säger mamma Poonam och pappa Munna.

”När jag såg resultatet av vad Eficor hade gjort för mig kontakta- de jag flera andra änkor. Och Eficor lyckades hjälpa dem också”, konstaterar Lovely Asif nöjt.

EN AV DEM VI TRÄFFAR är Munna som arbetar som cykelkurir, vars fru Poonam tvättar och städar hemma hos medelklassfamiljer. Därför fanns det först inte på kartan att deras nu sex-åriga dotter Ragini skulle kunna börja i en fin engelskspråkig privatskola. Men det är precis vad som nyligen hände.

– Skolan har alltid några platser i sin förskola ämnade för barn från enkla förhållanden. Genom Eficor fick vi hjälp att placera henne där. Och nu har skolan beslutat att låta henne gå vidare till den vanliga skolan, på ett särskilt stipendium. Det är som en dröm, säger Poonam.

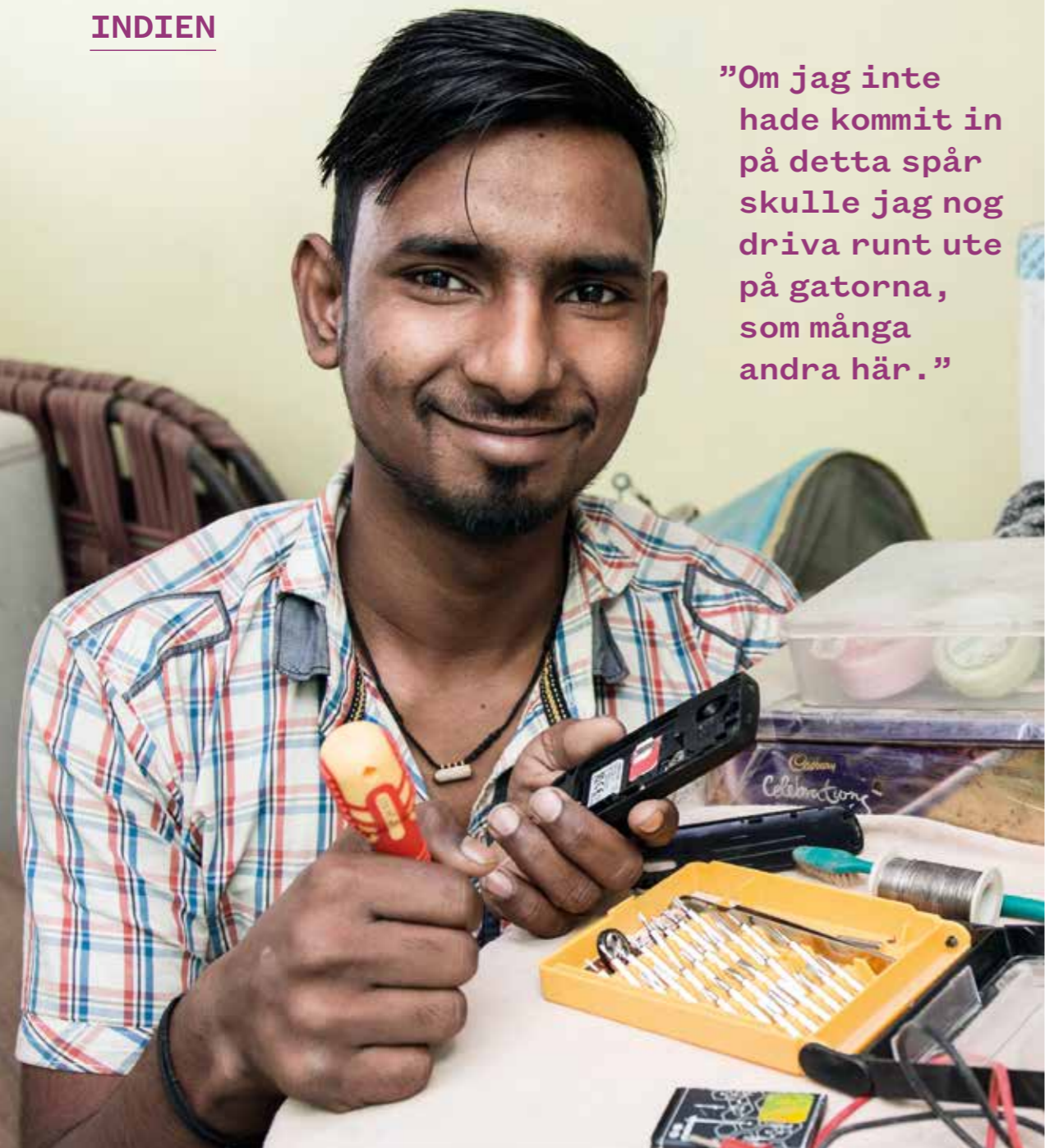
– Jag gillar engelska bäst och när jag blir stor vill jag bli lärare, säger Ragini. – Det går inte att beskriva vad det

här betyder för oss, säger pappa Munna som skjutsar dottern till och från skolan varje dag, på sin cykel.

VI MÖTER ÄVEN FLERA som med Läkarmissionens stöd har startat en egen inkomstbringande verksamhet. Som 20-åriga Rajkumar. För att komma upp till hans verkstad måste vi ta oss upp för tre branta trappor. Varje våning består av ett litet rum. Längst ner ligger köket, sedan sovrummet och högst upp arbetsrummet.

– Jag har jobbat med mobilreparationer i två år och nu går det bra för mig, berättar han.

Det började med att han gick en kurs via Eficor. Tre månaders teori följt av två månaders praktik på en verkstad.

”Om jag inte hade kommit in på detta spår skulle jag nog driva runt ute på gatorna, som många andra här.”

”Jag säljer grönsaker alla dagar i veckan. Bäst går det på kvällarna”, förklarar Santram vars 9-årige son Kashish numera går i vanlig skola.

”Jag kan betala mammas mediciner och mina två systrars skolväxter tack vare det jag tjänar på att reparera mobiler. Och mamma slipper arbeta som tvätterska, vilket hon inte längre orkar”, berättar 20-årige Rajkumar.

Bägge delarna var väldigt lärorika. Hans kunder är främst dem som bor i samma område.

– Jag är billigare än de stora butikerna och kunderna behöver bara betala om jag kan lösa deras problem, förklarar han.

– Jag gör alltid en kalkyl innan jag åtar mig ett

18

Så många miljoner människor bor i Indiens huvudstad Delhi.

jobb för att vara någorlunda säker på att jag kan klara av det och att kunderna har råd att betala mig. Om jag inte hade kommit in på detta spår, skulle jag nog driva runt ute på gatorna, som många andra här. Nu är min dröm istället att utbilda mig vidare, för att även kunna laga laptops och datorer.

FEMTIOÅRIGE SANTRAM har fru och tre barn. I många år försörjde han sig som daglönare. Framför allt genom att lasta och bära tunga saker. Men nu

orkar han inte med det längre.

– Idén att börja sälja grönsaker var min egen. Men tack vare Eficor kunde jag ta ett lån för att hyra en cykelvagn och köpa in grönsaker. Jag har hållit på i drygt två månader nu – och det går över förväntan, konstaterar han nöjt.

GRÖNSAKERNA KÖPER han tidigt på morgonen på en grossistmarknad. Sedan säljer han ända fram till sent på kvällen.

– Bäst går det på kvällarna nära en

större väg här utanför vårt område, berättar han.

9-årige sonen Kashish som hade hoppat av skolan kunde nyligen börja gå dit igen eftersom pappa nu tjänar pengar varje dag. Inga stora summor, men tillräckligt för att kunna betala skolväxten.

Alla vi möter har fått hjälp att ta tag i sina problem. Och den som har lyckats lösa ett problem har större hopp och tro på att även andra problem ska gå att lösa.

Hjälp till självhjälp

Av Delhis drygt 18 miljoner invånare bor cirka tio procent i olika slumområden där det saknas vatten, avlopp, planerade gator, belysning och skolor.

Arbetslösheten är stor och många av barnen går inte i skola. Läkarsmissionens huvudmål med projektet är därför att hjälpa vuxna till självförsörjning och barnen till skolgång. En viktig del i det arbetet är att ordna de id-handlingar

som invånarna ofta saknar, men som krävs för att de ska få tillgång till statliga stödåtgärder och service. Projektets främsta styrka är sätten på vilka deltagarna lär sig att ”hjälpa sig själva”, konstaterades nyligen i en utvärdering.

”JAG HÖLL PÅ ATT DÖ”

När Lina Hedlund blev gravid första gången anade hon inte hur farligt det kunde vara. Inte förrän livet höll på att rinna ur henne i samband med missfallet som följde. Tillsammans med Läkarmissionen vill hon nu lyfta behovet av trygga graviditeter och säkra förlossningar. För alla!

TEXT: THERESE HEDLUND / FOTO: CAROLINA BYRMO

LINA HEDLUND

Bor: Vasastan i Stockholm
Familj: Sambon Nassim Al Fakir och barnen Tilo, 6 år och Eide, 1,5.

Gör: Artist, och en del av gruppen Alcazar.

Om att vara mamma: Det är min huvudroll i livet. Jag är så tacksam för mina barn, de är mina mirakel. Jag längtar tills de blir lite äldre, då ska vi åka till Afrika och volontärarbeta, så att de får se hur bra vi har det, och att vi kan hjälpa till.

A

rtisten Lina Hedlund reste i april till Nkingasjukhuset i Tanzania för att göra ett tv-inslag till Mammagan som hölls på mors dag i år. Målet var att sätta strålkastarljuset på de säkra förlossningar som genomförs där tack vare svenska givare. Cirka en kvinna i timmen dör i Tanzania i samband med förlossning eller graviditet som går fel. Tack vare Läkarmissionen räddar personalen på Nkinga livet på hundratals kvinnor och barn varje år.

Lina hade hoppats få se en förlossning medan de var där, och hann knappt komma på plats innan beskedet kom. En kvinna skulle föda. NU!

– Så jag fick se Theofrida, som hon hette, föda sitt tredje barn. Hon hade fått två missfall tidigare samt fött ett dödfött barn, så att vara där och se det som hände var så vackert, säger Lina när vi möts på årets hittills varmaste dag. Hon beskriver hur minnesbilder for runt i hennes huvud där hon stod.

– Det fick mig att tänka på hur jag själv har legat på samma sätt och hur oerhört tacksam jag är över att ha fått bli mamma, en möjlighet jag var så nära att mista.

LINAS FÖRSTA GRAVIDITET slutade nämligen väldigt allvarligt, när hon i efterdyningarna av ett missfall för åtta år sedan höll på att stryka med. Ett ingrepp gjordes men rester av graviditeten blev kvar i Linas kropp och fem veckor senare, mitt under en Diggiloo-turné, fick hon en störtblödning en timme innan hon skulle upp på scen med de andra i gruppen Alcazar.

– Det bara rann blod ur mig och jag tänkte ”nu dör jag”. Jag fick åka ambulans till sjukhuset i Malmö där de

öppnade mig. De fick sätta in åtta liter blod innan de fick stopp på blödningen.

Lina hade bara en tanke i huvudet när hon efter operationen mötte den kvinnliga överläkaren.

– Första frågan till henne var ”Kan jag bli gravid igen?”.

– Tack vare bra sjukvård klarade jag mig, men i länder som Tanzania är förutsättningarna annorlunda. Hade jag bott i en by där hade jag nog inte levt i dag. Jag fick erfara hur död och liv är så nära varandra. Och det är därför den här resan har betydelse så mycket för mig. Den har öppnat mina ögon.

UNDER DAGARNA på Nkinga besökte teamet en av de lokala vårdcentraler som finns ute i byarna. Långa avstånd och dåliga vägar gör att många inte kan ta sig till sjukhuset om komplikationer

uppstår under graviditeten. Därför åker personalen ut från Nkinga två dagar i veckan för att informera och ge mödravård. Lina blir till ett stort leende när hon berättar om upplevelsen.

– Vi skulle åka typ två mil, men det kändes som en evighet. Det är ju stigar man åker på. Och plötsligt sade någon ”Här är det” och så åkte vi rakt igenom en massa solrosor som nådde över biltaket och mitt i ingenstans låg ett litet hus med förlossningsavdelning och mottagning där kvinnorna kollades upp och där barnen fick vaccin, vägdes och mättes.

– Det var säkert trehundra mammor där från byarna runt omkring som satt under stora träd. Och vilka powerkvinnor! De besitter en sådan styrka. Deras blick, deras lugn, jag är full av beundran.

– Vi har mycket att lära av de här kvinnorna som går i flera timmar varje

SELFIE: LINA HEDLUND

FOTO: NICKLAS LINDEN ÖHLING

FOTO: HANNA ROSELL

”På Nkinga får kvinnorna den vård alla borde få i samband med en förlossning.”

dag för att hämta vatten utan att ha en podd spelades i öronen.

– Jag mötte en harmoni hos dem, trots att deras behov är många fler än våra. De bara går, medan vi stressar och ska hinna med allt.

HON BERÄTTAR OM mötet med en kvinna som hade promenerat till sjukhuset när det var dags att föda, men som mitt i natten hade tvingats stanna och föda sin dotter vid väggkanten.

– Sedan lade hon moderkakan i en

plastpåse och gick den sista biten, säger Lina, som fick besöka kvinnans hem där hon bodde med sin man och fyra barn.

– Huset var

lika stort som vårt kök, med madrasser direkt på stengolvet. Det var otroligt enkelt, men jag tänker att de nog är gladare än oss.

– Vi i Sverige skulle behöva fundera över vad vi håller på med. Vi lever med hög förväntan och vill hela tiden ha saker. Vi är aldrig nöjda.

IDAG VILL INTE Lina vara utan erfarenheten från sin första graviditet, särskilt inte när hon ser att hon kan använda den för att hjälpa andra till säkra för-

lossningar. Nu har hon sett styrkan och hoppet som finns på Nkingasjukhuset, och hennes önskan är att genom sin plattform som artist lyfta en fråga som är väldigt viktig för henne.

– På Nkinga får kvinnorna den vård alla borde få i samband med en förlossning. Att vi är födda här är en del av livets lotteri, därför behöver vi göra något för dem som inte har det lika bra.

Ett sätt att göra det är att via Läkarmissionens gåvoshop ge bort en säker förlossning eller att bli månadsgivare, något Lina anser borde vara självklart för alla.

– Man kan skänka 150 kronor i månaden. För många märks det knappt när de pengarna försvinner. Och jag hoppas även att många unga människor nu tar tillfället att bli månadsgivare.

”MITT LIV HAR BLIVIT EN BULLFEST”

Som 13-åring rymde Fekadu Chorto till Addis Abeba. Han ville tjäna pengar och köpa fina kläder. I stället blev han slavarbetande vävare utan att få ett öre för sitt slit. Efter en tid på gatan fick han via Läkarmissionens partner Bright Star hjälp att återvända hem. I dag driver den framgångsrike entreprenören ett eget bageri och tehus.

TEXT: CONNY SJÖBERG / FOTO: TORLEIF SVENSSON

BILDREPORTAGE: ETIOPIEN

”När skolan är avklarad vill jag utöka min verksamhet.”

Bullkonst. ”Det var en god vän som lärde mig baka.” Fekadu bakar ca 150 bullar varje dag. Oftast tidigt på morgonen eller på lunchrasten. Som tur är ligger skolan på andra sidan vägen. ”De flesta av mina kunder handlar på kvällen”, förklarar han. Säljer han alla bullarna blir förtjänsten cirka 100 kronor per dag.

Efter ett bråk med sina föräldrar rymde Fekadu Chorto från Chencha till Addis Abeba, men drömmen om ett bättre liv byttes till dess motsats. För att överleva arbetade han som vävare tio till tolv timmar varje dag, med mat och husrum som lön. Till slut flydde han till ett

liv på gatan och hade en enorm tur. – Redan efter några dagar hörde jag att det fanns ett ställe där man kunde få hjälp att återvända hem. Jag gick dit och mötte fantastiska människor! En grupp ungdomar skulle återvända till Chencha två dagar senare, så jag åkte med.

Läkarmissionens partner Bright Star hjälpte Fekadu att börja skolan igen och gav honom ett startbidrag på tusen kronor så att han skulle kunna försörja sig. Först köpte han en häst för pengarna som hyrdes ut till transporter, som han sedan sålde med förtjänst. I stället öppnade han

en kiosk i huset han hyrde. – I dag driver jag både ett bageri och en liten teservering, berättar den nu 18-årige Fekadu, som tagit igen förlorad skolgång och snart går ut årskurs 10. – När skolan är avklarad drömmer jag om att öppna ett bageri i stan.

Slavarbete. ”Jag jobbade två år som vävare. Fick bara mat och en sovplats, ingen lön trots långa dagar. Det var så hemskt att jag till slut flydde och bodde ett kort tag på gatan, där jag fick höra om Bright Star.”

Lär andra baka. ”Flera av mina vänner retade mig för att jag ägnade mig åt 'kvinnoögra', men nu vill de i stället att jag ska lära dem baka, så att de också kan tjäna pengar på det.”

HANS FAHLÉN

Gör: Reporter, fotograf, producent.

Familj: Sonen Leon.

Känd från: Programledare för Spårlöst, resereporter med När och fjärran samt lett dokusåpan Farmen.

Om att resa med Läkarmissionen: Bra, tryggt, säkert, enkelt. De har många års erfarenhet och det märks.

På resorna mötte tv-teamet många passionerade människor, som Maggan Edin, som i många år arbetat på Nkinga-sjukhuset. "Maggan är så charmig. Man kan inte låta bli att skratta med henne", säger Hans.

ELDSJÄLAR

BERÄTTELSE SOM LANDADE I TV-SOFFAN

Inför Mammagalan reste journalisten Hans Fahlén till några av Läkarmissionens biståndsländer.

En av dem som arbetade hårt inför Mammagalan den 27 maj var inslagsproducenten Hans Fahlén. Som ansvarig för filmerna från Läkarmissionens arbete i Sydafrika, Tanzania och Bangladesh var hans uppgift att se till att de fick med sig goda berättelser hem

– Det är inte alltid lätt att fånga det som sker. Jag har alltid gillat att berätta historier. Med filmerna ville vi inte bara visa på problemen utan även peka på lösningarna.

Vilken är din samlade känsla efter resorna?

– Det finns en otrolig livsglädje bland kvinnorna vi träffade som berörde mig. De är starka med en enorm överlevnadsinstinkt. Samtidigt mötte vi också en extrem uppgivenhet och sorg.

Ni besökte två afrikanska länder samt Bangladesh. Har du varit där förut?

– Det var första gången. Vi var i Dhakas slumområde där Läkarmissionen gör ett jättejobb. Det är en stor skillnad jämfört med kåkstäderna i Sydafrika. I Dhaka finns mer värme och

hopp. En större framtidstro. Men på alla ställen finns skriande behov.

Hur skilde sig resorna från de du tidigare gjort i ditt yrkesliv?

– Som reporter för När och fjärran har jag berättat om lyxhotell och i jobbet med Spårlöst har jag kommit flera steg bort från allfartsvägarna.

– Med Läkarmissionen tog jag ytterligare steg in i kulturen jag tidigare inte mött. Vi träffade människor i tuffa miljöer där de bara försöker överleva. Det gör mig väldigt ödmjuk.

”Det finns en otrolig livsglädje bland kvinnorna vi träffade som berörde mig. De är starka med en enorm överlevnadsinstinkt.”

Utöver nöden, vad skiljer livet där från det i Sverige?

– Kanske att människor är mer i nuet. Man umgås och är inte på väg framåt hela tiden. Här är det en sådan jakt på bekräftelse och annat. Vi åker på dyra retreats där

tror vi ska hitta glädjen. Men det funkar ju inte så.

– Vi som lever i en privilegierad kultur kan tycka att människor verkar likgiltiga när de står och jobbar på ett risfält och samtidigt berättar att de har förlorat två barn, men det går inte att jämföra. Det är ett annat liv och jag tror vi behöver bli påmindas om det.

– Om vi hade åkt tillbaka hundra år i vår egen kultur så hade vi haft det på samma sätt.

Går det att göra skillnad genom att bli månads-givare?

– Ja. Behoven är akuta och jag hoppas att många svenskar har möjlighet att stötta Läkarmissionens projekt framöver. De flesta av oss kan vara med och göra skillnad.

– De behov som möts är så mycket större än den peng vi betalar.

Att ha en gala för mamor, vad tänker du kring det?

– Det är mamorna som bär världen, så är det. Män är inte exkluderade, men även de har ett behov av sin mamma, sin kvinna. Mamor är en underbar, stark del av världen.

TEXT: THERESE HEDLUND

”Hellre prestera dåligt än ge upp”

Löparen Malin Ewerlöf utmanar i Challenge4Charity.

Sommaren 1998 tog hon EM-silver i 800 meter i Budapest. Nu tjuugo år senare utmanar hon andra i samma distans i Läkarmissionens Challenge4Charity. För Malin Ewerlöf, en av Sveriges bästa löpare genom tiderna, är det aldrig ok att ge upp.

Hej Malin! Varför ställer du upp och utmanar i 800 meter?

– Jag vill kunna vara med och hjälpa till där det behövs men det är svårt att räkna till överallt även om man vill. Så detta är en rolig grej, som passar mig, där jag kan vara med och bidra.

Det var 16 år sedan du slutade tävla på elitnivå. Har du tävlat i 800 meter sedan dess?

– Nej. Jag ställde upp på ett lopp i en tv-sändning, men får nog ändå säga att jag inte gjort det. Så jag känner mig ringrostig (skratt).

– 800 meter är en oerhört jobbig distans, oavsett om du är tränad eller inte. Men det ska bli kul!

Vad är ditt tips till dina motståndare som aldrig har tävlat eller kanske ens sprungit 800 meter tidigare?

– Nu ska jag ju möta dem så jag vill inte lägga fram mina hetaste tips ...

– Men kanske att inte gå ut för hårt. Tempot är väldigt skört. Man säger att 400 meter och 800 meter ger mest mjölksyra. Så detta är det tuffaste. Men också det roligaste.

Hur ser du själv på nya utmaningar?

– Jag älskar att utmana mig själv i allt möjligt och att testa nya saker. Det handlar inte om att vara bäst i allt, utan jag utmanar mig även i saker som jag inte är bra i.

Vad är ditt tips till att våga ta första steget om man inte är en van "utmanare"?

– Att inte vara rädd för att misslyckas. Det kan vara en kick att göra bättre nästa gång.

Är det ok att ge upp ibland?

– Nej (skratt)! Aldrig ge upp. I mitt psyke finns inte den vokabulären. Hellre prestera dåligt med stoltheten av att ha tagit sig igenom något fast att man var kass eller helt under isen. Det är också en styrka. Att hitta något man är nöjd med fast det gått dåligt. Att ta sig igenom.

Kan du skvallra om någon stor utmaning för dig, som vi andra kanske inte hört eller läst om tidigare?

– Min utmaning efter karriären har varit att bygga upp mitt företag, göra något jag inte varit lika trygg i som idrotten. Plötsligt är man 30 år och pensionär men har fortfarande 35–40 år kvar att jobba. Det är som ett stort hål som ska fyllas upp. Där ligger en stor utmaning.

Kan utmaningar med Challenge4Charity bli en tradition tror du?

– Det tror jag säkert! Kan man hitta något där "det gamla kunnandet" kan kombineras med välgörenhet så slår man två bra flugor i en smäll. Så, absolut!

TEXT: JOHANNA BERGKRATZ

FOTO: ERIC JUSJÖ

MALIN EWERLÖF

Född: 1972

Familj: Tre döttrar

Idrottskarriär: En av Sveriges främsta löpare med toppen av sin karriär 1998 då hon tog EM-silver i Budapest i 800 meter. Innehavare av det svenska rekordet på 800 meter i 17 år.

Gör i dag: Föreläsare och personlig tränare.
www.malinewerlof.se

Senast aktuell: Mästarnas mästare i SVT.

Så utmanar du någon i Challenge4Charity:

1. Hitta på en utmaning – det kan handla om vad som helst!
2. Om du vill lägga du upp utmaningen på nätsidan challenge4charity.se för att bjuda in deltagare.
3. Förloraren swishar till 90 00 217.
4. För sociala medier finns hashtaggen #challenge4charity

Utmaningen

Den 12 juni tävlade Malin Ewerlöf i 800 m mot Läkarmissionens Mats Danson och andra som antagit löparutmaningen på Stockholms stadion. För att jämma ut resultatet fick Ewerlöfs motståndare försprång. Förlorarna skänktes 1 000 kronor till Läkarmissionens biståndsarbete.

FOTO: ANNA LEON WIREN

Nina Campioni är journalist, författare, programledare och har en podd och bloggar, men framför allt är hon mamma till dottern Essie.

”Varje kvinna har sin unika berättelse”

Journalisten Nina Campioni driver podden "Vattnet går" där hon pratar med kända personer om graviditet, förlösning och moderskap. Hon var även medarrangör till den träff om säkra förlösningar som Läkarmissionen nyligen anordnade.

Du var en av tretton medieprofiler som till förmån för Läkarmissionens morsdagskampanj för säkra förlösningar satte ihop var sin förlösningstväska som auktionserades ut på auktionssajten Tradera. Varför ville du vara med?

– När jag fick frågan var det självklart för mig. Jag är uppfostrad att ställa upp när jag kan hjälpa till och graviditet och förlösningar är ju en hjärtefråga för mig.

Är det något speciellt du har tänkt på när det gäller graviditeter och förlösningar tack vare "Vattnet går"?

– Även om grunden är densamma och varje graviditet

NINA CAMPIONI

Gör: Arbetar som journalist, författare, programledare och modeskribent, mamma till Essie, samt bloggar på tidningen Elle och driver podden Vattnet går.

Aktuell: Fixade en förlösningstväska som såldes via Tradera, där pengarna gick till säkra förlösningar i Afrika.

Andra som deltog: Ann Söderlund, Cecilia Blankens, Amie Bramme Sey.

som lyssnar och fascineras av ämnet. Även allt fler förstagångspappar lyssnar. Det är stor dramatik i varje historia, det handlar ju om liv och död. Sen tycker jag också att man ska lyssna för att kvinnors hälsa är en viktig fråga som måste ta plats i debatten.

Om du skulle göra en intervju med någon av dem som får föda på sjukhus i Tanzania eller DR Kongo tack vare morsdagskampanjen, hur skulle du lägga upp den intervjun?

– Jag tror att jag skulle göra precis likadant som jag brukar och ställa samma slags frågor. Vi är ju egentligen väldigt lika, vi har bara olika förutsättningar. Kanske skulle jag detaljstyra frågor mer när det handlar om den mentala biten. Många kvinnor i utvecklingsländer har inte samma stöd som vi har. Skiljer sig vår oro åt? Vad händer om kvinnan mår dåligt efteråt och så vidare.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG

VALMANIFEST FÖR EN BÄTTRE VÄRLD

Finns det frågor som alla politiker borde kunna skriva under på oavsett partifärg och som de flesta av väljarna kan ställa sig bakom? Ja, det hoppas de som står bakom valmanifestet #hjärtavärlden.

TEXT: EVA NORDENSTAM VON DELWIG / FOTO: LÄKARMISSIONEN

KAMPANJEN #hjärtavärlden är till sin natur politisk men har ingen partipolitisk färg. Målet är att lyfta de globala frågorna i den svenska valrörelsen. Läkarmissionen är en av de 51 organisationer som ställer sig bakom valmanifestet, som i sin tur har flera delområden.

– Som det ser ut nu verkar valrörelsen fokusera på nationella frågor, med undantag av migrationen. Men

just flyktingfrågan visar hur viktigt det är att tänka globalt. Det som händer i andra länder påverkar oss här och det som händer här påverkar människor där, säger Maria Kaarto från Läkarmissionen som varit med och arbetat fram manifestet.

MIGRATIONS- OCH flyktingpolitik är ett av delområdena i manifestet.

Andra exempel är klimatet och Agenda 2030 som är 17 globala mål för hållbar utveckling som FN:s medlemsländer ställt sig bakom. De ersätter de tidigare Millenniemålen och har ett större fokus på de rika länderna.

– Sverige har tagit på sig en ledarroll när det gäller Agenda 2030 och det är viktigt att fortsätta vara en förebild, säger Maria Kaarto.

#hjärtavärlden

”Sverige har tagit på sig en ledarroll när det gäller Agenda 2030 och det är viktigt att fortsätta vara en förebild.”

Maria Kaarto, Läkarmissionen.

manifestet för att sedan prata med sina politiker under valrörelsen.

– Ett första steg kan vara att gå in på hemsidan hjärtavärlden.nu och dela den på egna sociala medier samt tagga en politiker. Den som inte använder sociala medier kan använda sina fötter och sin röst.

För #hjärtavärlden vill nå alla Sveriges riksdagsledamöter. Oavsett partitillhörighet är de en viktig målgrupp. Flera av dem uppvaktades av organisationen i maj. #hjärtavärlden har också gjort kartläggningar av målkonflikter i svensk politik som tas upp med politikerna.

– Till exempel konflikten mellan att vilja verka för fredliga och inkluderande samhällen samtidigt som man exporterar vapen till länder i krig. Eller migrationen, att det får konsekvenser här när man stänger gränser någon annanstans.

I SAMBAND MED att valmanifestet släpptes i april gjordes också en undersökning om intresset för globala frågor. Undersökningen visade att 8 av 10 svenskar tycker att dessa frågor är viktiga.

– Det sägs att man inte vinner något val på globala frågor men alla hundratusentals människor som står bakom de 51 organisationerna visar ju att det inte behöver vara så, säger Maria.

För Läkarmissionen är biståndet en annan viktig fråga där man nu kan kroka arm med andra organisationer.

– Enprocentsmålet är viktigt. Att Sverige ska stå kvar i att låta en procent av vår bruttonationalinkomst gå till bistånd, trots att vi i dag är lite ensamma om detta på Europeanivå.

Det är en stor bredd på organisationerna bakom #hjärtavärlden. Bland

dem finns barn- och pensionärsorganisationer, såväl Svenska kyrkan som Islamic Relief är med och organisationer knutna till olika politiska partier.

– Att få alla att enas om ett manifest var en utmaning. Men det visade sig att minsta gemensamma nämnaren är ganska stor. De globala frågorna får inte glömmas bort, säger Maria Kaarto.

Hon hoppas att många ska läsa val-

Johanna BergKratz,
kommunikatör på
Läkarmissionen.

”Barn dör i onödan även i vårt land”

verkligen inte alltid fallet. Barnmorskor i utsatta delar av världen har många minnen de helst hade velat slippa.

Jag känner på magen och funderar på hur det ska bli att vara tvåbarnsmor. Hur tar man hand om flera barn? Hur har man tålamod? Hur gör man när man själv är trött och svag?

JAG TÄNKER PÅ en mamma jag mötte för flera år sedan. Det var hungersnöd i

Burkina Faso. Hennes barn ville inte leka längre. Deras blickar var matta. Håret hade röda slingor – ett tydligt tecken på undernäring. Mamman var sammanbiten. Lugn. Sedan sa hon.

”Jag brukar ge mina barn mat flera gånger om dagen. Nu lagar jag mat två gånger i veckan, en gång på måndag och en gång torsdag”.

Hennes ord har fastnat. Ringer i öronen. Hur gör man som mamma när man inte ens har de mest grundläggande förutsättningarna?

Jag tycker att det är avundsvårt att man på vissa platser på jorden låter kunskaper gå i arv. Kvinnor i generationer hjälper varandra. Men när det uppstår komplikationer, kris, då vill man att den professionella hjälpen ska finnas där.

Barn dör i onödan även i vårt land. Men mitt i allt känner jag mig otroligt tacksam över de möjligheter jag ser omkring mig här hemma att rädda liv – och att se liv få leva.

FOTO: ERIKA STEINLUND

”Barnmorskor i utsatta delar av världen har många minnen de helst hade velat slippa.”

med ett spädbarn i famnen. Hon gick till sjukstugan utanför byn när värkarna satte igång. Men den var igenbommad. Stängd. Hon fick gå hem och föda med svärmodern som stöd. Sedan fick barnet svårt att andas.

Den här gången överlevde det lilla livet. De kom till sjukhuset i tid. Så är

I en lerhydda i Bukavu, DR Kongo, visar kvinnan som snart ska föda hur hon gick tillväga senast det begav sig. Hon pekar på en stol mitt på jordgolvet. Det var den stolsryggen hon höll i. Ingen bedövning. Inget mänskligt stöd. Först när det var över ropade hon efter en granne som kom och klippte navelsträngen.

Hennes röst är lätt. Inga konstigheter. Har lärt sig av sin egen mamma. Samtidigt vet hon att det kan gå fel, att mammor och små bebisar inte alltid får fortsätta leva. Den här gången vet hon att det finns ett sjukhus dit även mammor utan pengar är välkomna. Jag håller tummarna för att hon tar sig dit.

I min egen mage sparkar en liten filur. Jag lägger händerna vid naveln och känner hur det rör sig där inne. Det är vårt andra barn. Storasyster pratar om att hon vill visa bebisen hur man gungar.

I MITT ARBETE som kommunikator för Läkarmissionen har jag besökt flera utvecklingsprojekt runt om i världen. Jag har alltid varit bra på att trycka på den nödvändiga ”känslö-avstängningsknappen”. Gå in i en roll bakom kameran och pennan och ställa mina frågor.

Men ändå, under varje resa är det några möten som trängt sig på. Satt spår.

Inne i salen på sjukhuset i Tanzania ligger en mycket ung kvinna till sängs

I Läkarmissionens gåvoshop på nätet går det att köpa produkter som räddar liv.

Gå in på lakarmissionen.se/gavoshop

FOTO: TORLEIF SVENSSON

Niger är ett av världens fattigaste länder och där stöttar Läkarmissionen brunnborrning.

Vatten som en sommargåva

Med Läkarmissionens hjälp får människor tillgång till rent vatten.

Få saker förändrar tillvaron så tydligt som tillgången till rent vatten. Att ge bort vatten via Läkarmissionens gåvoshop kan därför vara en bra sommargåva. Du får även ett fint gåvobevis att skriva ut.

LÄKARMISSIONEN ger mycket stöd till vattenprojekt, mestadels i Afrika. Det kan handla om att bygga dammar, utnyttja befintliga källor eller borra brunnar.

Där vatten är en bristvara kan vattnet som finns bli en

källa till konflikter. Därför är det viktigt att göra rätt från början. Läkarmissionens partner arbetar alltid tillsammans med folket på plats.

MAN SKAPAR EN vattenkommitté bestående av 6–8 personer som väljs av byns ledare. Vattenkommittéen ansvarar för brunnens skötsel. Den bestämmer om det ska finnas avgifter för att använda brunnen, ser

till att det finns medel till eventuella reparationer och de ansvarar även för att lösa konflikter som kan uppstå.

– Det är viktigt att kvinnor är med i kommittéen. Det är de som ansvarar för vattnet.

Kan vi flytta vattnet närmare bostäderna löser vi stora problem, säger Leif Zetterlund som grundade IAS och som har arbetat i hela sitt liv med att ge människor i afrikanska länder rent vatten.

Så handlar du i vår gåvoshop

Det är inte lätt att köpa presenter till den som redan har ”allt”, eller som inte gillar prylar. Då är det perfekt att använda Läkarmissionens fina presentbutik på nätet. Där hittar du konkreta hjälpinsatser att ge bort – eller välja när du själv vill ge en gåva till

ett särskilt biståndsprojekt. Där finns något för varje plånbok, från 50 kronor och upp. Gåvan gör gott för den som ger och den som får, samtidigt som den gör stor nytta.

Enklast är att beställa via vår hemsida, lakarmissionen.se/gavoshop. Välj vilket projekt du vill stödja, och antal. Följ sedan instruktionerna för betalning. Du kan betala via din internet-

bank, med bankkort eller med inbetalningskort. Ange om du vill ha ett gåvobevis och lägg då in din personliga hälsning. Gåvobeviset kan du få som en pdf att mejla vidare eller att skriva ut. Du kan även välja att beställa ett gåvobevis som trycks och skickas till den adress du anger.

Lätt

4		7	1		5			
					8			4 3
	8	2			9	7		1
9		1		6		8	3	
			9					
	6	5		3	4	1	9	
1		3	6	7				9
8	9	6			3		2	7

Medelsvår

	4	2		8			5	1
			5			6		
5	9		6		4	8		
		6	1		8		9	
		4		5		2		
9		4						
4						6		
		1	3	5	2			
		5		6		9		

Fyll i de tomma rutorna så att alla siffror från 1-9 finns med i varje lodrät och vågrät rad, samt i varje fält med 9 rutor.

Krysslösning april

Här är det rätta svaret på korsordet i aprilnumret 2018. Ett stort grattis till Karin Eriksson, Lit, Mats Reimhagen, Luleå, Gunilla Järnek, Växjö, som vann boken *Sluta aldrig gå – från gatan i Sao Paulo till Vindeln i Norrland* av Christina Rickardsson.

VI ÖNSKAR GLAD SOMMAR!

Läkarmissionen och Svenska Journalen önskar en fin och skön sommar. Nästa nummer kommer i september.

Vi ses då!

Junikrysset

Du behöver inte skicka in hela krysset. Fyll bara i tävlingskupongen här bredvid eller skriv svaren på ett vykort. Skicka till: Swedmedia, 105 36 Stockholm. Märk kuvertet "Journalenkrysset nummer 3, 2018". Senast den 15 augusti vill vi ha ditt svar. De tre först öppnade rätta lösningarna vinner *Factfulness: tio knep som hjälper dig förstå världen* av Hans Rosling, Ola Rosling och Anna Rosling Rönnlund.

Namn .....

Adress .....

Postadress .....

MAMMAGALAN

VILKEN KVÄLL DET BLEV!

Vi är alldeles varma i hjärtat av engagemanget och
responserna kring Mammagalan. Ett stort tack till alla
företag som bidrog! Nu kämpar vi vidare tillsammans för att
hjälpa fler mammor att ge sina barn en trygg start i livet.

Missade du galan på mors dag finns den att se på dplay.se

BYGG max

mäklarringen

orango

Kraftkonsult

Amrop AB | Babyshop | Barebells | Byggmax | Floristutbildarna | GANT | Invest in her | John Ekström Bygg
Kasti Studios | Kraftkonsult | KRONAN Säkerhet AB | Libris Bokförlag | Littlephant | Mäklarringen
Nordisk Finansiell Planering | Norr | Orango | Profilskaparen | Roses With Names | Ryska Posten
Scandinavian Cosmetics | Soft Goat | SP-Stiftelsen | Svenska Krämfabriken | Twilfit

Läkarmissionen

lakarmissionen.se